בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום **ב**', **י"ז** **בשבט** תשס"ד (**09** **בפברואר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **י"ז בשבט**, בשנת ה'ר (1440-5200) "**פורים סרגוסה**" – לזכר נס שקרה ליהודי סרגוסה שבספרד.

יהודי משומד בשם מרקוס (לפנים, חיים שאמי, שמו) זמם מזימה נגד היהודים של סרגוסה. נהגו היהודים לקבל את פני המלך, כאשר עבר עם פמלייתו בתוך קהילות אלה, עם ראשיהם, שופטיהם וכל איש ישראל עם ספרי תורתם להשתחוות לפניו ולברכו. אותו מרקוס הרשע טען שתיקי ספרי התורה היו למעשה ריקים – שספרי התורה הוצאו מהם. ואמנם כן, כי חכמי הקהילה החילטו שלא טוב לצאת עם תורת חיים של בורא העולם לפני מלך בשר ודם, עובד אלילים. חמתו של המלך בערה בו בשמוע דברים אלה, והחליט לבדוק את הדבר לעצמו. בדרך נס, נודע הדבר לשמש הקהילה בחלום לילה, והוא נצטווה לרוץ לבית הכנסת ולהחזיר את הספרים לתיקיהם – שלמחרת, בביקור המלך, יקבלו את פניו עם ספרים "מלאים". וכך היה, ויהודי סרגוסה ניצולו מהרג וודאי, והפכו יום זה לששון ולשמחה, משתה ויום טוב, משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים. [לוח דבר בעתו]

המשפט העברי [המשך המאמר מאתמול...]

ההזדקקות לערכאות של גויים נחשבה כחטא וכפגיעה. החיים חייבו, איפוא, סיכום של התורה שבעל-פה. **בשלהי המאה החמישית** נחתם (?) התלמוד, ובאמצע המאה ה- 15 נחתמה הקודיפיקאציה האחרונה שלו, ה"**שלחן ערוך**", מפעלו של ר' יוסף קארו. קדמו לו ה"**יד החזקה**" של הרמב"ם (סוף המאה ה- 12), "**ספר מצוות גדול**" (סמ"ג) לר' משה מקוצי (אמצע המאה ה- 13), ו**ארבעה הטורים** לר' יעקב בר אשר (אמצע המאה ה- 14). אל ה"שלחן ערוך", שהיה אמור להיות ספר מסכם, נוספה עוד ספרות משפטית ופסיקתית עצומה ועניפה. התפתחותו של המשפט העברי לא פסקה מעולם. ברם, עם שידוד המערכות שחל במבנה הקהילה בגולה עם האמנציפאציה וההשכלה, שוב לא היה בית הדין שליט על בני הקהילה, וההתפרקות מערכי הדת פגעה גם במשפט העברי.

בשנת 1918 קמה במוסקבה, בעקבות **הצהרת בלפור** והציפיות למדינה יהודית, "**חברת המשפט העברי**". מטרתה היתה עיון ומחקר במשפט העברי כדי להכינו "בשביל המשך התפתחותם בארצנו, ארץ העבר והעתיד". לחברה זו ולשאיפותיה לא היה המשך. המדינה קמה 30 שנה אחר-כך ומאבק נטוש בה בין ההלכה לבין המשפט הלא-יהודי. כל ענייני המעמד האישי, דיני נישואין וגירושין, נתונים בה למערכת בתי הדין הרבניים, ואילו כל המשפט הפלילי והאזרחי מצויים תחת רשות שיפוטית 'חילונית'. בעיית החלתו של המשפט העברי במדינה סבוכה מבחינה מעשית ורעיונית. קיימים אמנם גופים שעוסקים בהכשרת המשפט העברי לחיי מדינה מודרנית. מצד אחד קיימת חילוניות מיליטאנטית, המסרבת להכיר בנכסי תרבות העבר של האומה [כאילו אין לעם זה תרבות משלו], כערכים עומדים וכתווי היכר לאומה כיום; ומן הצד האחר, המשפט העברי הוא משפט דתי, והכנסת – הרשות המחוקקת – היא מוסד 'חילוני' והחוקים שהיא תקבל לא ייקלטו במערכת החוקים המסורתית הדתית. [נזכרים אנו בקביעת בית המשפט בעניין ה**אח דניאל** – שלפי ההלכה היה מתקבל כיהודי, אך הבג"ץ היה גאה להכריז כי אין מדינתנו מתנהלת לפי ההלכה, ולפי מערכת הערכים של המשפט הלא-יהודי – נוצרי ויהודי לא יכולים להתיישב בתוך אותו בן-אדם...]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ב', י"ז בשבט תשס"ד (09 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בעיית המשפט במדינה היא אחת הבעיות הסבוכות ביחסי דתיים – 'חילוניים' במדינת ישראל, המעכירה לא אחת את האווירה וגוררת עימותים פוליטיים וחברתיים. [לקסיקון ...]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל